

Natuur en recreatieschap IJsselmonde

Jaarstukken 2019

Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

juni 2020

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2019	2
1. Bestuurlijke samenvatting	3
2. Leeswijzer	7
3. Programmaverantwoording	8
3.1 Programma: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	8
3.2 Programma : Ontwikkeling	17
3.3 Algemene dekkingsmiddelen	23
3.4 Overhead	24
4. Paragrafen	28
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	28
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	33
4.3 Financiering	35
4.4 Grondbeleid	37
4.5 Bedrijfsvoering	39
JAARREKENING 2019	40
5.1 Balans per 31 december 2019	41
5.2 Overzicht van baten en lasten 2019	42
5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	44
5.4 Toelichting op de balans	46
5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2019	57
5.6 Overige gegevens	67
5.7 Bijlage taakvelden	68

JAARVERSLAG 2019

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording.

De jaarrekening 2019 sluit met een positief resultaat van € 312.490. Op hoofdlijnen wordt dit veroorzaakt doordat het aanplanten van nieuw bos in 2020 zal plaatsvinden waardoor het budget hiervoor niet is aangewend. Met een relatie zijn betalingsafspraken gemaakt omtrent een oude openstaande vordering, de relatie voldoet aan haar betalingsafspraken en de voorziening dubieuze debiteuren voor deze relatie is derhalve komen te vervallen.

Bestuurlijke aangelegenheden

Bestuurlijke context

De vijf gemeenten op IJsselmonde (Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht) in het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde hebben in 2018 hun intenties uitgesproken, een intentieovereenkomst vastgelegd en in hun colleges bekrachtigd. Zij spraken naar elkaar uit in de komende jaren samen te willen werken. In het Dagelijks Bestuur van 30 november 2018 is besloten een bestuursopdracht 'naar een toekomstbestendig NRIJ' uit te laten voeren, met het oog op efficiency en organisatiestructuur bij afnemende bijdragen. Daartoe is in het voorjaar van 2019 een kwartiermaker aangesteld. De besturen van Natuur- en recreatieschap IJsselmonde hebben eind 2019 de conclusies en adviezen van de kwartiermaker ter harte genomen en deze "bouwstenen Transitie NRIJ" vastgesteld.

Besluitvorming in de eerste helft van 2019 vond onder andere plaats over de Verkenning gebieden NRIJ, Horecagelegenheid Abel, Wevershoek, Inkoop- en aanbestedingsbeleid, Jaarstukken 2018 en de Programmabegroting 2020. Voorts is kennis genomen van een presentatie vanuit Staatsbosbeheer over de financiële taakstelling NRIJ, de nieuwe website Natuur- en recreatieschap IJsselmonde, stand van zaken herinrichting Rhoonse stort en afronding project Kwaliteitsimpuls Johannapolder en is met het algemeen bestuur van NRIJ een presentatie en excursie op locatie Sandelingen-Ambacht gehouden ter informatie van de Verkenning gebieden NRIJ. De tweede helft van 2019 stond in het teken van de conclusies en adviezen van de kwartiermaker aan de besturen van Natuur- en recreatieschap IJsselmonde. In het hele jaar heeft de essentaksterfte de nodige zorg en aandacht gekregen.

Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Beheer en onderhoud

De geplande werkzaamheden voor regulier onderhoud zijn ten opzichte van bij de najaarsnota bijgestelde begroting gerealiseerd binnen het beschikbare budget. Het resultaat op regulier onderhoud wordt grotendeels verklaard door het gereserveerde budget ten behoeve van bosonderhoud inclusief de essentaksterfte waarvan de uitvoering doorschuift naar 2020.

Via diverse communicatiekanalen (persberichten, informatie-wandeling) is aandacht besteed aan de op handen zijnde ingrepen ten gevolge van de essentaksterfte en omvorming van bosopstanden.

In het kader van Toezicht en Handhaving zijn er een aantal aandachtspunten geweest bij handhaving van gebruik van bestaande en nieuw ingerichte gebieden. Daarnaast heeft samenwerking met andere handhavingpartners positieve waardering opgeleverd.

Ontwikkeling

Verkenning gebieden NRIJ

Staatsbosbeheer heeft in opdracht van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde een verkenning uitgevoerd voor de natuur- en recreatiegebieden van het schap. Op basis van een analyse is IN 2019 een groslijst van aanbevelingen opgenomen; zowel voor maatregelen die schapsbreed kunnen worden geïmplementeerd als maatregelen per gebied. Met de schapsgemeenten is in 2019 de groslijst van maatregelen voor de categorieën A en B besproken; op basis hiervan zijn de locaties, kansen om combinaties met andere lopende trajecten, de financieringsmogelijkheden en de planning aangescherpt.

Johannapolder

Met Abel Beheer BV zijn in een overeenkomst afspraken opgenomen over de herbouw en vergroting van het restaurantbedrijf en over de integrale uitgifte in erfpacht van al de bestaande horecabedrijven en pitch- en puttbaan. De omzetting in één integrale erfpachtakte zal in 2020 plaatsvinden. Het pand aan de Albrandswaardsedijk 192 te Poortugaal is begin 2019 verhuurd aan ondernemer Abel Beheer BV.

Wevershoek

Staatsbosbeheer heeft in opdracht van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde een verkenning uitgevoerd voor de natuur- en recreatiegebieden van het schap. In deze verkenning is ook de Wevershoek opgenomen. Voor dit gebied wordt voorgesteld een zogenaamd categorie 'B'-project uit te voeren; een project met no-regretmaatregelen waarvoor een klein investeringsbudget benodigd is. De kwaliteitsimpuls van de Wevershoek is als project opgenomen in de Waalvisie. Hiermee wordt ingespeeld op de urgentie om de achteruitgang van de kwaliteit in het gebied te keren en mogelijk in te zetten op een financiële hefboomfunctie door gebruik te maken van subsidies. Dit biedt de kans om met weinig budget een integrale set aan verbeteringen door te voeren.

COVID-19 (Corona)

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Financiële samenvatting

De jaarrekening 2019 sluit met een voordelig resultaat van € 312.490. Dit resultaat wordt met name veroorzaakt door een onderschrijding op beheer, onderhoud en exploitatie gebieden. In de programma's van deze jaarrekening worden de resultaten gespecificeerd weergegeven en inhoudelijk geanalyseerd.

Exploitatie

De resultaten per programma zijn als volgt:

Progr	Omschrijving	Resultaat	V/N
1	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	278.509	V
2	Ontwikkeling	17.364	V
	Algemene dekkingsmiddelen	10.595	V
	Overhead	6.022	V
	Jaarresultaat 2019	312.490	V

V = voordelig; N = nadelig

Voorgesteld wordt het jaarresultaat van € 312.490 over 2019 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

In het volgende overzicht zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2019 weergegeven.

Nr	Onderwerp	Bedrag	V/ N	Programma	Product
1	Onderschrijding regulier onderhoud	108.620	V	Beheer, Onderhoud en Exploitatie gebieden	Gebiedsbeheer
2	Onderschrijding economisch beheer (m.n. belastingen)	163.099	V	Beheer, Onderhoud en Exploitatie	Economisch beheer
3	Onderschrijding communicatiebudget	6.018	V	Beheer, Onderhoud en Exploitatie gebieden	Communicatie
4	Diversen	34.753	V		
	Jaarresultaat 2019	312.490	V		

V = voordelig; N = nadelig

Vermogenspositie

Het eigen vermogen is ultimo 2019 ca. € 4,3 miljoen.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de programmabegroting 2019 en de najaarsrapportage 2019. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2019 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. In de kolom resultaat worden voordelen voor het schap weergegeven met een "V" en nadelen met een "N". Zover niet anders vermeld zijn alle resultaten incidenteel.

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2019. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna ingaan op de volgens het BBV verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2019 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2019 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting.

Tevens is in hoofdstuk 5 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden*
- *Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 3 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*

In dit hoofdstuk wordt per programma een toelichting gegeven op de gerealiseerde doelen, de gevolgde aanpak en de kosten hiervan.

3.1 Programma: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden is gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Economisch beheer
3. Regelgeving & handhaving
4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het Terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltipe. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het Terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten. Bij grote afwijkingen kan deze evaluatie leiden tot een voorstel tot begrotingsaanpassing.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsplanning. Op basis hiervan wordt ter egalisatie van kosten een voorziening getroffen. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie aan de voorziening groot onderhoud en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

Het product gebiedsbeheer wordt verder aangevuld door:
Het inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuur- en recreatieschap te onderhouden (het samenstellen van de onderhoudsbestekken en het aanbestedingsproces). Zo wordt in het aanbestedingsproces succesvol aandacht besteed aan mogelijke SROI-trajecten (*social return on investment*). Landelijk wordt 5% aangehouden, maar het recreatieschap realiseert in haar bestekken aanzienlijk meer;

Het maken van afspraken met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d. eveneens met betrekking tot beheer en onderhoud van (delen van) het natuur- en recreatieschap.

In 2019:

Regulier Onderhoud

Per saldo zijn de geplande werkzaamheden voor regulier onderhoud binnen het beschikbare budget uitgevoerd.

Het resultaat op regulier onderhoud wordt grotendeels verklaard door het grootschalig bosonderhoud, waardoor onderdelen van regulier onderhoud niet uitgevoerd zijn. Daarnaast zijn aanbestedingsvoordelen behaald en wordt binnen de begroting rekening gehouden met budget voor beheer van gebieden die nog niet overgedragen zijn. Inmiddels is dat wel het geval voor enkele gebieden, maar deze hebben in 2019 weinig beheer gekost.

Uitbreiding areaal

In 2019 werd een nieuw deel van de Zuidpolder in beheer genomen. Het betreft het gebied 'fase 1.4'. Het onderhoud wordt uitgevoerd conform de afspraken zoals bij de ontwikkeling van het gebied is afgesproken. Tevens is de natuurspeeltuin 'Heerjanneke' fase 1 van de ontwikkeling Polder Buitenland te Zwijndrecht, aan het einde van het jaar in beheer genomen. De beheergelden zijn wel opgenomen in de begroting van 2019, maar zullen pas in 2020 het volledige onderhoud en daarmee gemoeide kosten vragen.

Voor wat betreft het beheer van een deel van de Zuidpolder is nog steeds sprake van beheer zonder onderliggende overeenkomst, de overdracht in erfpacht dient nog plaats te vinden. In de praktijk kan dit tot onduidelijke situaties leiden. Naar huidige inzichten is de verwachting dat de totale beheerkosten waarschijnlijk binnen afgesproken normprijs van 2.450 euro per hectare zullen blijven.

Groot Onderhoud

De onttrekking aan de Voorziening groot onderhoud wordt toegelicht in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Product		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Gebiedsbeheer	Lasten	2.248.969	2.408.973	2.406.809	2.279.892	126.917 V
	Baten	84.969	92.200	92.200	116.703	24.503 V
Saldo		(2.163.999)	(2.316.773)	(2.314.609)	(2.163.189)	151.420 V

Toelichting

Bij het opstellen van de najaarsrapportage is uitgegaan van uitvoer van boswerkzaamheden in 2019. Voor een belangrijk deel is dit werk ook uitgevoerd, echter het aanplanten van nieuw bos vindt plaats in 2020 en daardoor is het budget van 2019 niet geheel besteed.

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- Het beheer van grondposities op basis van het vastgestelde grondbeleid en grondprijzenbrief 2018 ev;
- Het beheer van exploitaties.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied), zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van het natuur- en recreatieschap. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het natuur- en recreatieschap.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en –opstallen (passend binnen de huidige ambities van het natuur- en recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

Het resultaat is het vastleggen en actief beheren van 76 privaatrechtelijke contracten (34 erfpachtaktes*, 22 huurcontracten, 3 opstalrechten, 10 bruikleenovereenkomsten, 5 jacht- en visrechten en 1 pacht).

* Excl. verwachte erfpacht Zuidpolder

Van de bestaande contracten is voortdurend gemonitord of het gebruik nog in overeenstemming was met de vastgelegde afspraken. Eventuele wijzigingen daarin (al dan niet op verzoek) zijn actief verwerkt. De contractueel afgesproken financiële tegenprestatie is geactualiseerd en er is zorg gedragen voor de inning hiervan.

Met de heer Heezen is een bruikleen gesloten ten behoeve van de voortzetting van de beweiding en het gebruik van het bijbehorende schuurtje in de Johannapolder.

Johannapolder - Abel

Met Abel Beheer BV is een overeenkomst gesloten waarin afspraken zijn opgenomen omtrent de herbouw en vergroting van zijn oudste restaurantbedrijf en over de integrale uitgifte in erfpacht van al zijn bestaande horecabedrijven en pitch- en puttbaan. De omzetting in één integrale erfpachtakte zal in 2020 plaatsvinden.

Het pand aan de Albrandswaardsedijk 192 te Poortugaal is begin 2019 verhuurd aan ondernemer Abel Beheer BV (zie ook programma 3 ontwikkeling).

In 2019 hebben meerdere gesprekken en locatiebezoeken over nieuwe contracten en wijzigingen plaats gevonden, die in 2020 vermoedelijk tot een ondertekend contract zullen leiden.

Zuidpolder Barendrecht

De gemeente Barendrecht heeft aangaande Zuidpolder het passeren bij de notaris van de reeds overeengekomen erfpachtovereenkomst met NRIJ medio 2016 aangehouden vanwege bedenkingen in relatie tot de toekomstbesprekingen van NRIJ. Begin 2019 is met een vertegenwoordiger van de gemeente Barendrecht afgesproken dat gemeente Barendrecht helder aangeeft welke invloed zij in de toekomst op de Zuidpolder wenst te blijven uitvoeren. Vervolgens kan bekeken worden of de in het verleden overeengekomen overeenkomst betreffende erfpacht ontbonden moet worden en welke gevolgen dat met zich meebrengt.

Product		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Economisch beheer	Lasten	362.688	342.200	342.200	360.497	18.297 N
	Baten	698.961	633.000	642.000	780.597	138.597 V
Saldo		336.274	290.800	299.800	420.100	120.300 V

Toelichting

Met één relatie waren betalingsafspraken gemaakt omtrent een oude openstaande vordering, de relatie voldoet aan haar betalingsafspraken en de voorziening dubieuze debiteuren voor deze relatie is derhalve komen te vervallen.

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen
- Toezicht en handhaving

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

De gebieden van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde kunnen gebruikt worden voor het recreëren door individuen en door groepen. Voor beide vormen van gebruik geldt dat niet alles altijd mag en kan. Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het natuur- en recreatieschap, vraagt hij hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming aan bij Staatsbosbeheer. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de openbare orde en veiligheid. Staatsbosbeheer verleent vergunningen en ontheffingen op basis van de vastgestelde verordening voor het schap. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van het schap zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de 3 onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van boswachters publiek / BOA zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Indien de keuze wordt gemaakt om geen financiering beschikbaar te stellen voor het gehele palet vindt primair inzet op daadwerkelijke handhaving plaats. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden.

Naast de reguliere aandachtspunten zijn een aantal aandachtspunten geweest die extra inzet hebben gevergd:

- In het deelgebied Hooge Nesse/ Veerplaat heeft dit jaar minder vandalisme, brandstichting, diefstal en motor crossen plaatsgevonden. De extra maatregelen die genomen zijn zoals extra inzet heeft zijn vruchten afgeworpen. Eveneens als vorig jaar heeft er samenwerking met netwerkpartners en gebruikers plaatsgevonden;
- Dit jaar hebben in NRIJ wederom afvaldumpingen plaatsgevonden (asbest, XTC-afval, overige chemicaliën en hennep). Voor de afvoer zijn specialistische bedrijven ingehuurd;
- Langs de oevers van de Oude Maas zien wij nog steeds een afname van restanten van kampvuren door de intensieve voorlichting en controle van afgelopen jaar;
- De begeleiding van de kwaliteitsimpuls Johannapolder/Groene Loper vraagt nog steeds extra aandacht en capaciteit vanwege de wijziging van het gebruik van het gebied;
- Er zijn dit jaar meerdere samenwerkingsprojecten geweest, met netwerkpartners en bewonersorganisaties, parkeerplaatsen in het zuidelijk randpark zijn afgesloten vanwege overlast in de avond en nachtelijke uren;
- Afgelopen jaar hebben wij een toename gezien van het aantal daklozen en/of psychische patiënten die met tenten in ons terrein verbleven deze groep mensen hebben wij begeleid en doorverwezen.

Avond en weekenddiensten

Evenals in andere jaren is gebleken dat het noodzakelijk is om zomers in de avonduren en weekenden een goede invulling te geven aan de handhaving in het gebied. Op deze momenten zijn, zeker bij mooi weer, de meeste bezoekers in de gebieden aanwezig en is een zichtbare aanwezigheid gewenst om het gebruik van het gebied in juiste banen te leiden. Dit leidt ook tot verbetering van het (sociale) veiligheidsgevoel bij de bezoekers. In de winterperiode is het recreatieve gebruik in de donkere uren minder intensief. Het is dan alleen druk bij de exploitaties die jaarrond bezoekers trekken. Hierdoor is de sociale controle in de gebieden marginaal waardoor vernielingen, dumpingen en andere vormen van ongewenst gebruik (bijvoorbeeld het rijden met auto's in de terreinen) aandacht vragen. De focus voor de handhavers is dan gericht op het heel houden van de gebieden.

Product		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Regelgeving en Handhaving	Lasten	161.200	166.200	166.200	165.428	772 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(161.200)	(166.200)	(166.200)	(165.428)	772 V

Toelichting lasten:

Geen bijzonderheden

Ad.4 Communicatie

De recreatiegebieden op IJsselmonde zijn op diverse manieren onder de aandacht van het publiek gebracht in 2019. Dit is gecommuniceerd via de website van Staatsbosbeheer en de sociale media kanalen en tevens door de boswachter publiek van het gebied.

De communicatie-inzet is in 2019 voor een groot deel gericht op de aanpak van de essentaksterfte en de daaruit volgende kapwerkzaamheden. Dit speelde vooral bij het Oosterpark en de Wevershoek. Diverse contacten met omwonenden, betrokkenen, natuurvereniging IJsselmonde, over de kapwerkzaamheden. We hebben over deze werkzaamheden diverse persberichten verstuurd, media te woord gestaan en ook informatie op de website heerlijkbuiten.nl geplaatst. Er zijn diverse artikelen verschenen in lokale media en AD.

Persberichten, de voortgang van projecten en gebiedswijzigingen zijn op de kanalen van Staatsbosbeheer bekend gemaakt en geactualiseerd.

Zie ook de communicatie-overzichten bij de kredieten.

Product		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Communicatie	Lasten	11.300	23.200	23.200	17.183	6.018 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(11.300)	(23.200)	(23.200)	(17.183)	6.018 V

Toelichting:

Geen bijzonderheden

Kredieten

Pendrechtse Molen – renovatie metselwerk

De zuidwestzijde van de muur was slecht en is inmiddels gerenoveerd. Het werk is uitgevoerd en afgerekend in 2019

Naam krediet	Sluiddatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Molen – renovatie metselwerk	2020	135.000	2.169	72.031	59.055	61.224	73.776	45%
- Dekking uit Algemene Reserve		135.000	2.169	72.031	0	2.169	132.831	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie				0	0	0	0	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0			59.055	59.055	-59.055	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut					0	0	0	

Groot onderhoud Pendrechtse molen

Onderhoud was nodig aan de lange en korte spruit. Deze kosten worden niet gedekt vanuit het Periodiek Instandhoudings Plan (PIP). De PIP is een onderhoudsplanning op basis waarvan subsidie over meerdere jaren wordt verkregen. De subsidie is onderdeel van de storting in de Reserve Pendrechtse Molen (ingesteld bij de jaarrekening 2016, ter vervanging van de voorziening). Inmiddels is een nieuwe PIP opgesteld en is de subsidie voor het gangbare Groot Onderhoud toegekend voor de periode 2019-2025.

Om de kosten van groot onderhoud inzichtelijk te houden is er voor gekozen om dit in de vorm van een krediet jaarlijks in de administratie op te nemen.

Naam krediet	Sluiddatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Groot onderhoud Pendrechtse molen	2020	60.000	0	96.235	64.235	64.235	-4.235	107%
- Dekking uit Reserve Pendrechtse molen		60.000	0	96.235	0	0	60.000	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie		0	0	0	0	0	0	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0	0	0	64.235	64.235	-64.235	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut					0	0	0	

Zowel de renovatie van het metselwerk als het groot onderhoud aan de Pendrechtse Molen is uitgevoerd in 2019. Een deel van de verrekening van de kosten vindt deels in 2020 plaats. Daarom worden deze kredieten nog niet gesloten.

Essentaksterfte

Bij het vaststellen van de jaarrekening van 2017 is besloten een krediet aan te maken ten behoeve van het bestrijden van de essentaksterfte. Dit krediet is niet gebruikt in 2018 en 2019 omdat het bestaande krediet toereikend was. Inmiddels wordt het bosonderhoud volop uitgevoerd en wordt gebruik gemaakt van het krediet. Gezien de hoge kosten die de essentaksterfte met zich meebrengt wordt ook dit jaar geadviseerd een deel van het positieve resultaat toe te voegen aan het krediet essentaksterfte. Verwacht wordt dat in 2020 wel gebruik wordt gemaakt van dit krediet, omdat begin 2020 veel boswerk wordt uitgevoerd.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Essentaksterfte	2020	100.000	0	0	0	0	100.000	0%
- Dekking uit Algemene reserve		100.000	0	0	0	0	100.000	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie					0	0	0	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0			0	0	0	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut					0	0	0	

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Algemene reserve	3.810				0
Reserve Pendrechtse Molen	27.700	27.700	27.700	27.700	0
Totaal	31.510	27.700	27.700	27.700	0

De dotaties aan de reserves zijn conform de begroting/bestuursvoorstellen doorgevoerd.

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Dekking uit Algemene reserve					
- Molen - renovatie metselwerk	619		72.031		72.031
Dekking reserve Pendrechtse Molen					
- Onderhoud Pendrechtse Molen	15.000	15.000	96.235		96.235
Totaal	15.619	15.000	168.266	0	168.266

Toelichting:

De afwijking is het gevolg van de boeking ter dekking van de kredieten.

3.2 Programma : Ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Het bestuur is geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het bestuur is geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Zo is inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden. Hiervoor zijn de volgende producten geleverd:

Planvorming & gebiedsontwikkeling

In overleg met alle betrokkenen wordt een gemeenschappelijk kader geboden op de gewenste ontwikkeling in het werkingsgebied van het schap, aansluitend op de ambitie van het bestuur, de vraag van de recreant (leefstijlen) en het aanbod (positionering van het specifieke gebied). Tevens worden alle voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden gedaan die noodzakelijk zijn om (een deel) van het gebied te (her)ontwikkelen conform de ambitie van het bestuur. Hiermee wordt samen met de omgeving van het schap ingespeeld op actuele trends en ontwikkelingen.

In mei 2019 heeft het bestuur een besluit genomen over de Kwaliteitsimpuls Wevershoek. In het 3^e en 4^e kwartaal is hiervoor een projectplan uitgewerkt dat in oktober door het Dagelijks Bestuur is vastgesteld. Voordat het project daadwerkelijk kan starten is een besluit nodig van het Algemeen Bestuur. Dit vanwege de financiële consequenties van deze Kwaliteitsimpuls. Echter, vanwege de urgentie om nog in 2019 de subsidie vanuit de Landschapstafel 'IJsselmonde' veilig te stellen (totaal ca. € 112.000) is in het gebied, vooruitlopend op het besluit van het Algemeen Bestuur, een aantal voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd en zijn vergunningprocedures opgestart. Deze werkzaamheden passen binnen de projectopdracht en zijn ambtelijk afgestemd met de BAR-gemeenten en het Waterschap Hollandse Delta. Tevens zijn er met de BAR-gemeenten en het Waterschap afspraken gemaakt over de financiële bijdragen van deze partijen aan het project en is een subsidieaanvraag voorbereid en ingediend bij de Landschapstafel. Er is nog geen formeel besluit van de Landschapstafel ontvangen. De Landschapstafel heeft informeel laten weten, dat er ten aanzien van deze kwaliteitsimpuls een positief besluit is genomen. Voorlopig ligt het project stil in afwachting van het besluit van het Algemeen Bestuur (april 2020) ten aanzien van de projectopdracht en het budget.

Product		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Planvorming & gebiedsontwikkeling	Lasten	113.732	116.700	116.700	116.700	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(113.732)	(116.700)	(116.700)	(116.700)	-

¹ Voorwaarde voor het verkrijgen van de subsidie van de Landschapstafel was, dat het project daadwerkelijk is gestart vóór 31 december 2019.

Toelichting

Geen bijzonderheden

Kredieten

Rhoonse stort: opstellen inrichtingsplan gesaneerde Rhoonse stort

Omdat het schap de huidige en toekomstige beheerder is van de Rhoonse stort heeft het schap op verzoek van de provincie Zuid-Holland het projectmanagement van het ontwerp inrichting stort op zich genomen (betaalde opdracht). Meegegeven randvoorwaarde was het ontwerp meer te laten zijn dan een open grasland. Inrichtingselementen, zorgend voor natuurbelevingswaarde en biodiversiteit, moeten terug te vinden zijn in het ontwerp daarbij het ontwerp laten aansluitend op het streefbeeld van het Buitenland van Rhoon. Bij het opstellen van het inrichtingsplan worden de belangen van de gemeente Albrandswaard, de Provincie Zuid-Holland en de diverse stakeholders meegenomen. Inmiddels is het ontwerp aangeboden aan de gemeente Albrandswaard om dit bestuurlijk ter goedkeuring aan te bieden aan college en raad.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Ontwerp herinrichting Rhoonse Stort	2019		0	7.569	-2.162	-2.162	2.162	#DEEL/0!
- Dekking uit de investeringsreserve					0	0	0	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie				7.569	0	0	0	
- Dekking Exploitatie					-2.162	-2.162	2.162	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0	0	0	0	0	0	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut		0	0	0	0	0	0	

Omvorming westelijk deel Johannapolder tot struinnatuur

Een aantal maatregelen is uitgevoerd om het westelijk deel van de Johannapolder om te vormen naar struinnatuur.

In de komende periode wordt samen met de partners van de Landschapstafel IJsselmonde onderzocht welke maatregelen verder nog mogelijk zijn om de struinnatuur beter te beleven en te laten ontwikkelen. Het restant van het krediet wordt hiervoor benut.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Omvorming Westelijk deel Johannapolder tot struinnatuur	2020	80.250	7.353	30.249	31.224	38.577	41.673	48%
- Dekking uit de investeringsreserve		80.250	7.353	30.249	0	7.353	72.897	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie					0	0	0	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0	0	0	31.224	31.224	-31.224	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut		0	0	0	0	0	0	

Marktacquisitie Johannapolder -- Jeroen

In het kader van de gefaseerde ontwikkeling van recreatiegebied Johannapolder heeft het recreatieschap de volgende opstallen verkocht en de ondergrond in erfpacht uitgegeven; :

- Jongeren centrum Albrandswaard (aan gemeente Albrandswaard);
- Binnenzwembad Albrandswaard (aan gemeente Albrandswaard);
- Bedrijfswoning #1 (aan Stichting De Stootwil).

De transacties zijn in 2019 notarieel afgewikkeld. In de akten is geborgd dat de kopers/erfpachters binnen 3 jaar moeten investeren in opstallen die voldoen aan het vigerende Beeldkwaliteitsplan Johannapolder.

Het pand aan de Albrandswaardsedijk 192 te Poortugaal is begin 2019 tijdelijk verhuurd aan ondernemer Abel Beheer BV.

Op de geplande uitgifte van 2 nieuwe kavels voor exploitanten is ook in 2019 geen inzet gepleegd. Zoals eerder geconstateerd belemmert de vigerende planologie, haaks op de getekende samenwerkingsovereenkomst tussen het recreatieschap en gemeente Albrandswaard, de uitgifte van 2 nieuwe kavels en het herontwikkelen van het voormalige buitenzwembad, de beheerloods en de 2^e bedrijfswoning in de Johannapolder.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Ontwerp herinrichting Rhoonse Stort	2019		0	7.569	-2.162	-2.162	2.162	nvt
- Dekking uit de Investeringsreserve					0	0	0	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie				7.569	0	0	0	
- Dekking Exploitatie					-2.162	-2.162	2.162	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0	0	0	0	0	0	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut		0	0	0	0	0	0	

Kwaliteitsimpuls Hooge Nesse e.o.

Het project is uitgevoerd, maar nog niet met de provincie Zuid-Holland afgehandeld en afgerekend. De afhandeling moet wachten op de laatste activiteit. Dit betreft de realisatie van het multifunctioneel gebouw op de Hooge Nesse. In overleg met gemeente Zwijndrecht en de Stichting Hooge Nesse/Veerplaat is besloten om de realisatie van het gebouw (casco) op te leveren. De (casco) oplevering heeft in december plaatsgehad. Hierbij was ook de gemeente aanwezig. De afbouw moet dan nog plaatsvinden, maar dat valt buiten de door NRIJ verstrekte subsidie aan de Stichting Hooge Nesse/Veerplaat.

De Stichting Hooge Nesse/Veerplaat dient binnen 6 weken een verzoek tot vaststelling van de subsidie in. Daarna dient het NRIJ bij de provincie Zuid-Holland een verzoek tot vaststelling van de projectsubsidie in.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Kwaliteitsimpuls Hooge Nesse	2019	998.400	961.820	86.165	35.811	997.631	769	100%
- Dekking uit de investeringsreserve		499.200	620.301	23.082	0	620.301	-121.101	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie		499.200	341.519	63.082	0	341.519	157.681	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0	0	0	17.906	17.906	-17.906	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut		0	0	0	17.906	17.906	-17.906	

Ontwikkeling Polder Buitenland van Heerjansdam Zwijndrecht – Geert Jan

Op 27 mei 2016 heeft het Dagelijks Bestuur ingestemd met de conceptovereenkomst van koop en verkoop en daarmee de verkrijging van eigendom in de Polder Buitenland en Lage Nesse. Met de gemeente is overeengekomen dat het schap vooruitlopend op de grondoverdracht naar verwachting begin 2020 (in opdracht van de gemeente) starten met de realisatie van de overige deelgebieden. In 2019 zijn hiervoor de voorbereidende werkzaamheden verricht.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Ontwikkeling Buitenland van Zwijndrecht	2019	32.000	40.845	3.480	957	41.802	-9.802	131%
- Dekking uit de investeringsreserve		32.000	32.175	0	0	32.175	-175	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie		0	8.670	3.480	0	8.670	-8.670	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0	0	0	0	0	0	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut		0	0	0	957	957	-957	

Actualisatie Grondprijsbrief

Het schapbestuur heeft in 2016 de Nota Grondbeleid vastgesteld. De Nota Grondbeleid geeft richting aan de wijze waarop schappen in het kader van haar doelstellingen gronden verwerven, contractueel in gebruik geven aan derden of vervreemden. De methodiek die de Nota benoemt voor het grondprijsbeleid wordt in de Grondprijsbrief uitgewerkt door het benoemen van grondwaarden, vergoedingspercentages, vaste vergoedingen of richtprijzen. Op dit moment wordt de Grondprijsbrief 2018 gehanteerd die is gebaseerd op een marktbeeld van eind 2017. Ontwikkelingen op de grondmarkt (grondwaarden voor recreatie, toerisme, evenementen, duurzame energie, nuts, telecom en natuur inclusieve landbouw) en de kapitaalmarkt (dalende rente) vragen om een actualisatie van de grondprijsbrief. Dit wordt schappenbreed opgepakt.

Naam krediet	Slutdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Actualisatie Grondprijsbrief	2020	6.300	0	0	0	0	6.300	0%
- Dekking uit Algemene reserve		6.300	0	0	0	0	6.300	

Wandelrouten netwerk Rotterdam-Zuid

De realisatie van het wandelnetwerk is in 2017 aanbesteed. Het gehele netwerk is inmiddels gerealiseerd.

Naam krediet	Slutdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)			
Wandelrouten netwerk Rotterdam-Zuid	2019	107.000	91.495	305	-15.202	76.292	30.708	71%
- Dekking uit de Investeringsreserve					0	0	0	
- Dekking bijdragen derden Exploitatie		107.000	91.495	305	0	91.495	15.506	
- Dekking Exploitatie					-15.202	-15.202	15.202	
- Activering voorzieningen Maatschappelijk nut		0	0	0	0	0	0	
- Dekking bijdragen derden Activering voorz. Maatschappelijk nut		0	0	0	0	0	0	

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Reserve voor financiering Johannapolder II	8.000	19.000	19.000	19.000	0
Investeringsreserve	84.862				0
Totaal	92.862	19.000	19.000	19.000	0

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Dekking uit Investeringsreserve					
- Krediet Marktacquisitie Johannapolder	21.505		18.705	26.212	-7.507
- Krediet subsidie Hooge Nesse	3.040		23.083		23.083
- Krediet Struinnatuur Johannapolder	5.313		30.249		30.249
- Krediet Johannapolder	67.871				0
- Krediet ontwikkeling Buitenland van Zwijndrecht	8.670				0
Reserve voorfinanciering Johannapolder I					
- Krediet Johannapolder	16.371				0
Totaal	122.770	0	72.037	26.212	45.825

Toelichting:

De afwijking is het gevolg van de boeking ter dekking van de kredieten.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	531	500	500	497	3 V
Totaal lasten	531	500	500	497	3 V
Baten					
Deelnemersbijdrage	1.327.903	1.362.500	1.362.500	1.362.500	-
Overige structurele baten	1.261.773	1.261.773	1.261.773	1.272.365	10.592 V
Totaal baten	2.589.676	2.624.273	2.624.273	2.634.865	10.592 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	2.589.145	2.623.773	2.623.773	2.634.368	10.595 V
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	2.589.145	2.623.773	2.623.773	2.634.368	10.595 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	2.589.145	2.623.773	2.623.773	2.634.368	10.595 V

Toelichting:
Geen bijzonderheden

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
Gemeente Albrandswaard	178.948	13%
Gemeente Barendrecht	338.150	25%
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	207.469	15%
Gemeente Ridderkerk	321.272	24%
Gemeente Zwijndrecht	316.661	23%
TOTAAL	1.362.500	

3.4 Overhead

Wat hebben we bereikt?

Kwalitatief hoogwaardige bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap;
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap;
- financieel beleid, begroting en verantwoording.

Daarbij is rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied.

Tevens het voorbereiden van bestuursvergaderingen inclusief een verslaglegging van bestuursvergaderingen en het zorgdragen voor het uitvoeren van de actiepunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vond plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- Het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- Het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- Het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- Eerste aanspreekpunt zijn voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen;
- Het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- De eindtoets op bestuursvoorstellen.

Het Dagelijks Bestuur heeft in zeven keer vergaderd en het Algemeen Bestuur drie keer.

In een groot deel van de vergaderingen is de toekomst van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde onderwerp van gesprek geweest. De deelnemende gemeenten willen graag samenwerken ten behoeve van het beheer en de ontwikkeling van natuur en recreatie in de regio IJsselmonde en willen nader onderzoeken op welke manier de toekomstige samenwerking het beste kan worden vormgegeven.

Bovenstaande zaken hebben tot extra bestuursvergaderingen en bestuurlijke bijeenkomsten geleid.

Product		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Bestuursproducten	Lasten	103.110	105.500	105.500	103.294	2.206 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(103.110)	(105.500)	(105.500)	(103.294)	2.206 V

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke regeling (Wet gemeenschappelijke regelingen en Algemene wet bestuursrecht). Ook het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibop (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur), behoren tot de juridische ondersteuning en advisering.

Product		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Juridische ondersteuning en advisering	Lasten	60.000	64.900	64.900	61.600	3.300 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(60.000)	(64.900)	(64.900)	(61.600)	3.300 V

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- uitvoeren van de interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, najaarsrapportage en jaarstukken;
- begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidie-controles, jaarrekeningcontrole);
- Werkzaamheden in het kader van de vennootschapsbelastingplicht.

Product		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Financiën	Lasten	75.554	74.600	85.764	85.247	517 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(75.554)	(74.600)	(85.764)	(85.247)	517 V

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Kredieten

Bestuurlijke opdracht

Op 30 november 2018 heeft het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde de bestuursopdracht 'naar een toekomstbestendig NRIJ' vastgesteld. Hierin wordt gevraagd om een extern advies over de financiële en organisatorische effectiviteit van het huidige beheer en onderhoud en verbetermogelijkheden hierin. Na een selectieprocedure is dhr. J.M. Manschot bereid gevonden deze opdracht uit te voeren.

Naam krediet	Sluuto datum	Totaal krediet (A)	Realisatie t/m 2018 (B)	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019 (C)	Realisatie t/m 2019	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Bestuurlijke opdracht (rol Recreatieschap)	2019	100.000	0	51.743	57.320	57.320	42.680	57%
- Dekking uit Investeringsreserve		100.000		51.743	57.320	57.320	42.680	

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Dekking uit Algemene reserve					
- Krediet Bestuurlijke opdracht			51.743	57.320	-5.577
- Bijdrage toekomstdiscussie	82.062				0
- Evaluatie samenwerkingsovereenkomst	9.170				0
- Vervolg onderzoek toekomstscenario's	228				0
Totaal	91.460	0	51.743	57.320	-5.577

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd / ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van het toereikend zijn van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden* H/M/L	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Structureel	PM	Gemiddeld	PM
2. Pendrechtse Molen	Structureel	135.000	Hoog	108.000
3. Economische grondzaken	Incidenteel en structureel	PM	Gemiddeld	PM

* De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Risico 1: Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten dan wel wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 2: Pendrechtse Molen (onverwachte gebreken)

Het is denkbaar dat een gebrek aan het object wordt geconstateerd, dat meer kost dan het gereserveerde budget. Via actualisering van de notitie 'Risico's m.b.t. de Pendrechtse Molen' is bovenstaand risico onderbouwd. In lijn met de huidige nota Grondbeleid zou verkoop van de molen aan de orde zijn. In het recente verleden is geprobeerd de molen te vermarkten, maar dat is geen haalbare zaak gebleken. Mocht zich een koper voor € 1,- melden, die de molen en grond openbaar toegankelijk wil houden dan wordt daar onmiddellijk op ingesprongen.

Risico 3: Economische grondzaken

Bodemverontreiniging. In een gebied als IJsselmonde kunnen milieuverontreinigingen aanwezig zijn die momenteel niet bij het schap bekend zijn en waarvan de veroorzaker na ontdekking niet kan worden aangesproken. In een aantal gevallen kan het schap echter wel verantwoordelijk gehouden worden voor de kosten van sanering. De kosten hiervoor zullen pas bekend worden wanneer een dergelijke milieuverontreiniging wordt aangetroffen.

In een groot aantal gebieden binnen IJsselmonde bevindt zich vervuild havenslib, vooral langs de Oude Maas is veel vervuild havenslib gebruikt. Het schap heeft hier een plicht om de aanwezige leef lagen op voldoende dikte te houden. Om de kosten goed in te schatten moet een inventarisatie worden gehouden

Wanneer er nieuwe ontwikkelingen komen voor bestaande gebieden, zal nagegaan moeten worden of er vervuiling is. Indien er sprake is van vervuiling zal eerst een saneringsplan moeten worden opgesteld.

Pandeigenaar (bijzonder risico): één van de twee brugwachtershuisjes in Vredepolder wordt vooralsnog verhuurt aan de Staat. De beheerderswoning in de Johannapolder wordt tijdelijk verhuurt in afwachting van uitvoering van fase 3 van de marktacquisitie. Het schap is verantwoordelijk voor uitvoering van het groot onderhoud van al haar al of niet verhuurde panden, doch is dit niet in TBM opgenomen. Daarnaast is zij verantwoordelijk voor de risico's (waarvoor een opstalverzekering is afgesloten).

Calamiteiten oever Oude Maas (bijzondere contractrisico): het schap huurt/pacht langs de Oude Maas diverse grondpercelen van de Staat. Conform enkele contracten is het schap verantwoordelijk voor het onderhoud van de oevers van de Oude Maas. De Staat heeft bij de herziening van het erfpacht Johannapolder van deze contractvoorwaarde niet willen afwijken. In de praktijk hebben de afgelopen tientallen jaren enkele aanvaringen van schepen in de oever plaatsgevonden, waarbij de Staat de schadeherstelwerkzaamheden op zich heeft genomen.

Economische crisis (bijzondere contractrisico): als gevolg van de economische crisis is het niet uitgesloten dat een van de relaties van het schap om een canonverlaging zal vragen. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat er naar een nieuwe relatie gezocht moet worden of indien die moeilijk te vinden is zullen de inkomsten naar beneden bij gesteld moeten worden.

Groot onderhoud op verhuurde gronden (Incidenteel risico): In beginsel is NRIJ verantwoordelijk voor het groot onderhoud van de gronden en daarop aanwezige beplanting (denk aan essentakziekte), oevers e.d., mits de huurder het dagelijks onderhoud naar behoren heeft uitgevoerd.

COVID-19 (Corona)

Zoals toegelicht in 'Inleiding van de jaarrekening' hebben de Covid-19-uitbraak en maatregelen die door diverse overheden naar aanleiding daarvan zijn genomen om het virus in te dammen geen negatieve gevolgen gehad voor uw schap tot en met de maand maart van 2020. Naast de reeds bekende effecten leidt de macro-economische ontwikkeling tot verstoring van de economische activiteiten en is het onbekend wat de eventuele gevolgen op langere termijn zijn voor onze bedrijfsactiviteiten. De schaal en duur van deze pandemie blijven onzeker, maar zullen naar verwachting geen grote gevolgen hebben voor onze bedrijfsactiviteiten. De belangrijkste risico's zijn:

- Toeleveringsketen: Het risico op vertraging bij onze belangrijkste ketenpartners, de aannemers, is zeer beperkt. Zij kunnen de produktiewerkzaamheden doorgang laten vinden. Voor de externe leveranciers geldt hetzelfde beeld.
- Omzet en resultaat: Vooralsnog wordt geen materieel effect op omzet en resultaat verwacht.
- Overheidssteun: Uw schap valt vooralsnog niet onder de door de overheid aangekondigde steunmaatregelen.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen.

Na aftrek van de lopende claims op de reserves van 180.000 euro is de stand van de Algemene Reserve per eind 2019 ca € 765.000.

De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 108.000. De berekening van het weerstandsvermogen komt dan uit op een ratio van >2 met een bijbehorend waarderingscijfer A. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2019
netto schuldquote	-79%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-79%
solvabiliteitsratio	71%
structurele exploitatieruimte	10%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de "netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen" worden ook de verstrekte leningen meegenomen.

Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. In 2019 heeft opnieuw een herijking van TBM plaatsgevonden die tot een nieuwe dotatie heeft geleid.

Programma groot onderhoud

Essentaksterfte:

In het Zuidelijk Randpark, Sandelingen Ambacht en de Vredepolder heeft een grootschalige essenkap plaatsgevonden. Deze kap is uitgevoerd in het kader van het duurzaam in stand houden van onze bosvakken in de genoemde parken. De aangetaste zieke essen zijn verwijderd tegelijk is bosverjonging doorgevoerd. Met deze maatregelen werken we aan het vitaal houden van de bosvakken. Aansluitend aan de kapwerkzaamheden zijn jonge bomen geplant. Voorlopig worden er geen essen aangeplant. Ingezet wordt op duurzaam loofhoutsoorten die passend zijn in onze gebieden; zoals: esdoorn, iep, eik, populier en berk.

In verband met de bovengenoemde werkzaamheden zijn in 2019 bijeenkomsten en excursies georganiseerd in de Vredepolder.

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het Terrein Beheer Model en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de uitgaven en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ondergebracht in specifieke categorieën, zoals baggeren of asfalt.

In onderstaande tabel is het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud te zien voor de komende jaren. De geplande onttrekkingen betreffen zowel materiële als personele lasten.

Standaardvoorziening	2019	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening per 1/1	861.325	1.071.562	764.935	737.859	635.957
Dotatie	635.800	549.800	549.800	549.800	549.800
Onttrekking	425.562	856.427	576.876	651.702	413.174
Stand voorziening per 31/12	1.071.562	764.935	737.859	635.957	772.584

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Er is voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. In 2019 zijn geen vaste geldleningen aangegaan. Er zijn op balansdatum 2019 meerdere uitstaande geldleningen zonder renteherziening gedurende de looptijd. Er is geen sprake van herfinanciering. Derhalve is er geen renterisico.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. De drempel van € 250.000 is in 2019 niet overschreden. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

EMU-saldo

Berekening EMU-saldo 2019 (x 1.000)

Omschrijving	Telling	Jaarstukken
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+/+	276
Afschrijvingen tlv de exploitatie	+/+	39
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+/+	210
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-/-	451
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht op investeringen in (im)materiële vaste activa	+/+	0
Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken	-/-	0
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-/-	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-/-	0
Aandeel in EMU-saldo		74

4.4 Grondbeleid

Algemeen

In 2016 is door het toenmalig schapsbestuur het grondbeleid vastgesteld, waarin de volgende uitgangspunten centraal staan:

- Grond is een middel en geen doel.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond en vastgoed wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden tussen enerzijds grond en vastgoed en anderzijds maatschappelijke of commerciële (verdien)modellen van derden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten. Door het aanhoudende herstel van de economie zal de investeringsbereidheid bij ontwikkelende partijen toenemen, maar concrete investeringsvoorbeelden zijn nog niet voor handen.

Schapsspecifiek

In programma 'Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden' en 'ontwikkelingen' van de begroting wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico's.

Grondpositie per 31 december 2019:

Deze tabel betreft de grondpositie. Hierin zijn niet meegenomen de gronden die het schap op basis van persoonlijke overeenkomsten (o.a. huur) in gebruik en onderhoud heeft.

Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2018.

Oppervlakte:	31-12-2018*	31-12-2019	Toelichting mutatie:
Totaal	546,38 ha	532,60 ha**	

* Oppervlakte in hectares, afgerond op halve hectares

** In voorgaande jaren werd voor deze opgave gebruik gemaakt van het Terrein Beheer Model. Per 31-12-2019 wordt uitgegaan van de kadastrale registratie. Deze wijziging leidt tot een bijstelling van de grondpositie.

4.5 Bedrijfsvoering

De afspraken over de dienstverlening door Staatsbosbeheer aan het natuur- en recreatieschap zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst (SOK).

De personele component van de dienstverlening door SBB blijkt uit de volgende tabel.

Productomschrijving	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Overhead	Totaal
Gebiedsbeheer	686.100				686.100
Economisch beheer	50.900				50.900
Regelgeving & handhaving	165.400				165.400
Communicatie	11.600				11.600
Planvorming & gebiedsontwikkeling		116.700			116.700
Bestuursproducten				103.000	103.000
Juridische ondersteuning & advisering				61.600	61.600
Financiën				63.600	63.600
Subtotaal	914.000	116.700	0	228.200	1.258.900
Dienstverlening in uitgaven voorziening					164.793
Groot Onderhoud					
Dienstverlening inzake kredieten					40.981
Totaal	914.000	116.700	0	228.200	1.464.674

JAARREKENING 2019

5.1 Balans per 31 december 2019

ACTIVA	31 december 2019	31 december 2018
Vaste activa		
Materiële vaste activa	2.535.653	2.123.713
Investerings met een economisch nut	171.966	180.899
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.363.687	1.942.814
Viottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	3.268.311	3.012.999
Vorderingen op openbare lichamen	184.802	139.412
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	2.953.637	2.836.082
Overige vorderingen	129.872	37.505
Liquide middelen	52.642	45.776
Banksaldi	52.642	45.776
Overlopende activa	130.613	795.742
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	108.386	386.995
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	22.227	408.747
Totaal	5.987.219	5.978.230

PASSIVA	31 december 2019	31 december 2018
Vaste passiva		
Eigen vermogen	4.263.344	3.987.686
Algemene reserve	945.040	743.026
Bestemmingsreserves	3.005.814	3.032.646
Gerealiseerde resultaat	312.490	212.014
Voorzieningen	1.071.562	861.325
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.071.562	861.325
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	409.402	453.780
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	408.402	453.780
Waarborgsommen	1.000	-
Viottende passiva		
Netto-viottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	114.493	494.606
Overige schulden	114.493	494.606
Overlopende passiva	128.418	180.833
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	72.260	141.099
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	46.531	30.322
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	9.627	9.412
Totaal	5.987.219	5.978.230

5.2 Overzicht van baten en lasten 2019

Programma	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Lasten					
Programma Beheer, Onderhoud en Exploitatie	2.784.156	2.940.573	2.938.409	2.823.000	115.409 V
Programma Ontwikkelingen	113.732	116.700	116.700	116.700	-
Algemene dekkingsmiddelen	531	500	500	497	3 V
Overhead	238.664	245.000	256.164	250.141	6.023 V
Totaal lasten	3.137.084	3.302.773	3.311.773	3.190.338	121.435 V
Baten					
Programma Beheer, Onderhoud en Exploitatie	783.931	725.200	734.200	897.299	163.099 V
Programma Ontwikkelingen	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	2.589.676	2.624.273	2.624.273	2.634.865	10.592 V
Overhead	-	-	-	-	-
Totaal baten	3.373.607	3.349.473	3.358.473	3.532.164	173.691 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	236.523	46.700	46.700	341.826	295.126 V
Kredieten					
Lasten kredieten	547.589	15.000	366.482	90.579	275.903 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	417.602	-	74.436	24.411	50.025 N
Saldo kredieten	(129.987)	(15.000)	(292.046)	(66.168)	225.878 V
Totaal saldo van baten en lasten	106.537	31.700	(245.346)	275.658	521.004 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	124.372	46.700	46.700	46.700	-
Onttrekking reserves	229.849	15.000	292.046	83.532	208.514 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	105.477	(31.700)	245.346	36.832	208.514 N
Gerealiseerd resultaat	212.014	-	-	312.490	312.490 V

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en -baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en -baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De banksaldi worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa (nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Dit betreft de Algemene Reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

Voorzieningen

De onderhoudsregalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer, de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva

Deze posten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) daarvoor geeft. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Het bestuur heeft een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijke toekomstscenario's voor het recreatieschap. Een nadere uitwerking van een voorkeursscenario('s) moet nog plaatsvinden en de uitkomst daarvan is mede bepalend voor de toekomst van het schap.

De huidige waarderingsgrondslagen zijn voor 2019 gehandhaafd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur.

De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	10-35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	20-45 jaar
- machines, apparaten en installaties	10 jaar
- overige materiële vaste activa	5-35 jaar

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

1. Investeringen met economisch nut
2. Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investeringen met economisch nut

Investeringen met economisch nut worden geactiveerd.

Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Investerings in de openbare ruimte met een economisch nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een economisch nut had het volgende verloop:

Investerings met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Bedrijfsgebouwen	180.899	0	0	8.933	0	0	171.966
	180.899	0	0	8.933	0	0	171.966

De bedrijfsgebouwen worden lineair afgeschreven in 10-35 jaar, i.c. is dat € 8.933 per jaar.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en Terreinen	1.638.547	278.446	0	0	0	0	1.916.993
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	303.420	0	0	29.855	0	0	273.565
Overige materiële activa	846	0	0	138	0	0	709
Ten laste van Reserve Afschrijvingen:							
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	0	172.420	0	0	0	0	172.420
	1.942.814	450.865	0	29.992	0	0	2.363.687

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

Vorderingen op openbare lichamen

	2019	2018
Debiteuren	184.802	139.412
Totaal	184.802	139.412

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	2019	2018
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	2.953.637	2.836.082
	<u>2.953.637</u>	<u>2.836.082</u>

Sinds 2014 is het schatkistbankieren van toepassing. Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was. De drempel is in 2019 niet overschreden.

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
	Verslagjaar			
Drempelbedrag	250			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	53	58	71	144
Ruimte onder het drempelbedrag	-197	-192	-179	-106
Overschrijding van het drempelbedrag				

Overige vorderingen

	2019	2018
Debiteuren	145.686	139.296
Voorziening dubieuze debiteuren	15.814	101.791
Per saldo	<u>129.872</u>	<u>37.505</u>

Vanwege het consequent nakomen van de betalingsafspraken is van een relatie de voorziening komen te vervallen.

Liquide middelen

Banksaldi

	2019	2018
Rekening-courant bank	52.642	45.776
	<u>52.642</u>	<u>45.776</u>

Overlopende activa

- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkering met een specifiek bestedingsdoel

Project	Saldo 1-1-2019	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
Rijksbijdrage				
SNL Natuurbeheer subsidie	80.000	92.208	80.000	92.208
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Kwaliteitsimpuls Hooge Nesse	13.017	2.204		15.221
Polder Buiten van Zwijndrecht	0	957		957
Kwaliteitsimpuls Johannapolder	288.085		288.085	0
Wandelroutenetwerk Rotterdam Zuid	5.893	15.507	21.400	0
	306.995	18.668	309.485	16.178
Totaal	386.995	110.876	389.485	108.386

- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2019	2018
Nog te ontvangen bedragen	0	316.409
Door te berekenen kosten	0	3.045
Compensabele BTW	19.098	79.872
Vooruitontvangen facturen	3.129	9.421
	22.227	408.747

Onder het saldo van eind 2018 is als vordering opgenomen de reeds betaalde factuur i.v.m. de grondaankoop Donckse Velden waarvan de levering op het laatste moment niet heeft plaatsgevonden. De levering heeft in 2019 plaatsgevonden en staat derhalve niet meer onder de post nog te ontvangen bedragen.

De vooruit ontvangen facturen betreffen facturen waarvan de kosten ten laste van het volgende jaar komen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2019	Bestemming Resultaat 2018	Toevoegingen in 2019	Onttrekkingen in 2019	Stand per 31-12-2019	Claims na 2019
Algemene Reserve	743.026	202.014	0	0	945.040	180.076
Bestemmingsreserves						
Investeringsreserve	1.571.611	0	0	83.532	1.488.079	80.577
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	460.306		0	0	460.306	0
Reserve voorfinanciering Johannapolder I	725.610		0	0	725.610	0
Reserve voorfinanciering Johannapolder II	88.805		19.000	0	107.805	0
Reserve vervangingsinvesteringen	50.020		0	0	50.020	0
Reserve Pendrechtse Molen	136.294	10.000	27.700	0	173.994	153.535
Totaal bestemmingsreserves	3.032.646	10000	46.700	83.532	3.005.814	234.112
Totaal	3.775.672	212.014	46.700	83.532	3.950.854	414.188

De beslagen op de Algemene Reserve betreft drie investeringsprojecten waarvan in de bestuursbesluiten is vastgelegd dat de dekking uit de Algemene Reserve plaatsvindt. Het zijn Molen renovatie metselwerk (74K), essentaksterfte (100K) en grondprijsbrief (6K).

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

	2019	2018
Saldo 1 januari	743.026	616.597
Bij: resultaatbestemming	202.014	214.698
Bij: toevoegingen	0	3.810
Af: Onttrekkingen	0	92.079
Saldo 31 december	945.040	743.026

BESTEMMINGRESERVES

a) Investeringsreserve

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	2019	2018
Saldo 1 januari	1.571.611	1.593.148
Bij: bestemming resultaat	0	0
Bij: toevoegingen	0	84.862
Af: Onttrekkingen	83.532	106.399
Saldo 31 december	<u>1.488.079</u>	<u>1.571.611</u>

Specificatie onttrekkingen:

Kredieten:

- marktacquisitie Johannapolder

26.212

- Bestuurlijke opdracht

57.320

Totaal onttrekkingen

83.532

b) Reserve Bestemmingsreserve herinrichting Zuidelijk Randpark

De Reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark is bestemd voor het gelijknamige recreatiegebied op de grens van de gemeenten Barendrecht en Rotterdam. Het park ligt pal ten noorden van de A15/Betuwespoorlijn en bestaat uit verschillende deelgebieden. Met deze reserve worden de kosten gedekt die nodig zijn om het Zuidelijk Randpark opnieuw in te richten als recreatiegebied. Deze herinrichting is het gevolg van de aanleg van de Betuwelijn en Tramplus. Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde heeft geld ontvangen voor de verkoop van gronden aan de Nederlandse Spoorwegen voor de aanleg van de Betuweroute. Met deze middelen is geherinvesteerd in het park om de gevolgen van de aanleg van de Betuweroute te compenseren (kwaliteitsimpuls). Met het overgebleven geld is deze reserve gevormd. De kosten voor de aanleg van de Blauwe Verbinding deeltracé Zuidelijk Randpark worden deels ten laste van deze reserve gebracht.

	2019	2018
Saldo 1 januari	460.306	460.306
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	<u>460.306</u>	<u>460.306</u>

c) Reserve voorfinanciering Johannapolder

Het doel van de Reserve voorfinanciering Johannapolder is het dekken van investeringen in de openbare ruimte voor het project ontwikkeling Johannapolder.

	2019	2018
Saldo 1 januari	725.610	741.981
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	16.371
Saldo 31 december	<u>725.610</u>	<u>725.610</u>

d) Reserve voorfinanciering Johannapolder II

Aan de reserve voorfinanciering Johannapolder II worden de gerealiseerde grondopbrengsten in de Johannapolder toegevoegd teneinde deze te gebruiken voor de ontwikkeling (kwaliteitsimpuls) van de Johannapolder.

	2019	2018
Saldo 1 januari	88.805	80.805
Bij: toevoegingen	19.000	8.000
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	<u>107.805</u>	<u>88.805</u>

Specificatie toevoeging

- toevoeging conform begroting 2019

Totaal toevoegingen

19.000
<u>19.000</u>

e) Reserve vervangingsinvesteringen

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	2019	2018
Saldo 1 januari	50.020	50.020
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	<u>50.020</u>	<u>50.020</u>

f) Reserve Pendrechtse Molen

Het doel van deze reserve is het dekken van de onderhoudskosten van de Pendrechtse Molen.

	2019	2018
Saldo 1 januari	136.294	123.594
Bij: resultaatbestemming	10.000	0
Bij: toevoegingen	27.700	27.700
Af: Onttrekkingen	0	15.000
Saldo 31 december	<u>173.994</u>	<u>136.294</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform begroting 2019 Pendrechtse Molen

Totaal toevoegingen

27.700
<u>27.700</u>

GEREALISEERD RESULTAAT

	2019	2018
Gerealiseerd resultaat	<u>312.490</u>	<u>212.014</u>
	<u>312.490</u>	<u>212.014</u>

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2019	Toevoegingen in 2019	Onttrekkingen in 2019	Stand per 31-12-2019
Onderhoudsegalisatievoorziening	861.325	635.800	425.563	1.071.562
Totaal	861.325	635.800	425.563	1.071.562

ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

a) Voorziening groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

	2019	2018
Saldo 1 januari	861.325	745.872
Bij: toevoegingen	635.800	666.700
Af: Aanwendungen	425.563	551.247
Saldo 31 december	<u>1.071.562</u>	<u>861.325</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform begroting 2019	549.800
- toevoeging conform 1e begrotingswijziging 2019	86.000
Totaal toevoegingen	<u>635.800</u>

Specificatie aanwendungen:

- uitgevoerde werkzaamheden groot onderhoud	425.563
Totaal aanwendungen	<u>425.563</u>

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

 Onderhandse leningen van binnenlandse banken
 en overige financiële instellingen

	2019	2018
Saldo 1 januari	453.780	623.948
Af: aflossing	45.378	170.168
Saldo per 31 december	408.402	453.780

De rentelasten voor het boekjaar bedragen € 19.834

 Waarborgsommen

	2019	2018
Boekwaarde 1 januari	0	5.000
Vermeerderingen	1.000	0
Aflossingen	0	5.000
Saldo per 31 december	1.000	0

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

 Overige schulden

	2019	2018
Crediteuren	114.493	494.606
Totaal	114.493	494.606

Waar in 2018 de crediteuren pas betaald werden op het moment dat de betalingstermijn in zicht kwam, zijn in 2019 de crediteuren betaald op het moment dat de factuur akkoord is bevonden.

Overlopende passiva

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	2019	2018
Nog te betalen rente	1.601	1.776
Nog te betalen bedragen		115.558
Nog te ontvangen facturen	70.659	23.765
Totaal	72.260	141.099

De nog te betalen lasten betreffen lasten die in 2019 zijn geboekt maar waarvan nog geen facturen zijn ontvangen. Het betreft hier voornamelijk de dienstverleningsfacturen voor de accountantscontrole onderhoud. In tegenstelling tot het saldo van eind 2018 zijn de facturen voor de dienstverlening van Staatsbosbeheer voor het gros reeds in het lopende jaar ontvangen.

- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Project	Saldo 1-1-2019	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2019
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Kwaliteitsimpuls Hooge Nesse	15.701		15.701	0
Pendrechtse molen	14.621	30.910		45.531
Gemeente Rotterdam deelnemersbijdr. 2019		1.000		1.000
Totaal	30.322	31.910	15.701	46.531

- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	2019	2018
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen/Gem.Zwijndrecht	9.627	9.412
Totaal	9.627	9.412

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnventariseerd.

De belangrijkste resterende verplichting (> € 100.000) per eind 2019 voor dit schap is:

- * Exploitatie Veerdienst Rhoon, Spijkenisse, Evides etc. € 132.957
- * Samenwerkingsovereenkomst Recreatieschap en Staatsbosbeheer € 1.301.700

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2019

Programma – Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Programma Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Lasten					
Inrichting, beheer en exploitatie	2.611.656	2.751.173	2.749.009	2.640.389	108.620 V
Regelgeving en Handhaving	161.200	166.200	166.200	165.428	772 V
Communicatie	11.300	23.200	23.200	17.183	6.018 V
Totaal lasten	2.784.156	2.940.573	2.938.409	2.823.000	115.409 V
Baten					
Inrichting, beheer en exploitatie	783.931	725.200	734.200	897.299	163.099 V
Regelgeving en Handhaving	-	-	-	-	-
Communicatie	-	-	-	-	-
Totaal baten	783.931	725.200	734.200	897.299	163.099 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	(2.000.225)	(2.215.373)	(2.204.209)	(1.925.700)	278.509 V
Kredieten					
Lasten kredieten	619	15.000	168.266	-	168.266 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(619)	(15.000)	(168.266)	-	168.266 V
Totaal saldo van baten en lasten	(2.000.845)	(2.230.373)	(2.372.475)	(1.925.700)	446.775 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	31.510	27.700	27.700	27.700	-
Onttrekking reserves	15.619	15.000	168.266	-	168.266 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	(15.891)	(12.700)	140.566	(27.700)	168.266 N
Gerealiseerd resultaat	(2.016.736)	(2.243.073)	(2.231.909)	(1.953.400)	278.509 V

Lasten

Gebiedsbeheer

Bij het opstellen van de najaarsrapportage is uitgegaan van uitvoer van boswerkzaamheden in 2019. Voor een belangrijk deel is dit werk ook uitgevoerd, echter het aanplanten van nieuw bos vindt plaats in 2020 en daardoor is het budget van 2019 niet geheel besteed.

Economisch beheer

De voorziening dubieuze debiteur van een relatie is komen te vervallen. Gezien het betalingsgedrag van de relatie wordt geacht dat ook in de toekomst aan de afspraken wordt voldaan. De voorziening voor deze relatie is derhalve niet meer noodzakelijk.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging
<i>Kredieten</i>			<i>Kredieten</i>		
-			- Onderhoud Pendrechtse Molen		96.235
			- Renovatie metselwerk		72.031
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>			<i>Toevoegingen aan reserves</i>		
- Algemene reserve, renovatie metselwerk		72.031	- Reserve Pendrechtse Molen	27.700	27.700
- Reserve Pendrechtse Molen		96.235			
Totaal	0	168.266	Totaal	27.700	195.966
Saldo				27.700	27.700

Programma – Ontwikkeling

Programma Ontwikkelingen	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Lasten					
Planvorming & gebiedsontwikkeling	113.732	116.700	116.700	116.700	-
Totaal lasten	113.732	116.700	116.700	116.700	-
Baten					
Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(113.732)	(116.700)	(116.700)	(116.700)	-
Kredieten					
Lasten kredieten	455.510	-	146.473	33.259	113.214 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	417.602	-	74.436	24.411	50.025 N
Saldo kredieten	(37.908)	-	(72.037)	(8.848)	63.189 V
Totaal saldo van baten en lasten	(151.640)	(116.700)	(188.737)	(125.548)	63.189 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	92.862	19.000	19.000	19.000	-
Onttrekking reserves	122.770	-	72.037	26.212	45.825 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	29.908	(19.000)	53.037	7.212	45.825 N
Gerealiseerd resultaat	(121.732)	(135.700)	(135.700)	(118.336)	17.364 V

Op een subsidie project heeft een positieve afrekening plaatsgevonden.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
- Diverse kredieten, zie tabel in programmaverantwoording		63.082	- Diverse kredieten, zie tabel in programmaverantwoording		
- Kwaliteitsimpuls Hooge Nesse		3.480	- Marktacquisitie Johannapolder	26.211	18.704
- Ontwikkeling Buitenland van Zwijndrecht	8.904	7.569	- Struinnatuur Johannapolder		30.249
- Ontwerp herinrichting Rhoonse stort		305	- Ontwerp herinrichting Rhoonse stort	6.743	7.569
- Wandelroutenetwerk Rotterdam Zuid	15.507		- Kwaliteitsimpuls Hooge Nesse		86.165
			- Ontwikkeling Buitenland van Zwijndrecht		3.480
			- Wandelroutenetwerk Rotterdam Zuid	305	305
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Investeringsreserve inzake kredieten		18.705	- Reserve voor financiering Johannapolder II	19.000	19.000
- Marktacquisitie Johannapolder	26.212	30.249			
- Struinnatuur Johannapolder		23.082			
- Kwaliteitsimpuls Hooge Nesse					
Totaal	50.623	146.472	Totaal	52.259	165.472
Saldo			Saldo	1.636	19.000

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	531	500	500	497	3 V
Totaal lasten	531	500	500	497	3 V
Baten					
Deelnemersbijdrage	1.327.903	1.362.500	1.362.500	1.362.500	-
Overige structurele baten	1.261.773	1.261.773	1.261.773	1.272.365	10.592 V
Totaal baten	2.589.676	2.624.273	2.624.273	2.634.865	10.592 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	2.589.145	2.623.773	2.623.773	2.634.368	10.595 V
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	2.589.145	2.623.773	2.623.773	2.634.368	10.595 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	2.589.145	2.623.773	2.623.773	2.634.368	10.595 V

Het voordelig resultaat betreft een hogere bijdrage vanuit de Provincie Zuid-Holland..

Overhead

Overhead	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Resultaat
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	238.664	245.000	256.164	250.141	6.023 V
Totaal lasten	238.664	245.000	256.164	250.141	6.023 V
Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(238.664)	(245.000)	(256.164)	(250.141)	6.023 V
Kredieten					
Lasten kredieten	91.460	-	51.743	57.320	5.577 N
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(91.460)	-	(51.743)	(57.320)	5.577 N
Totaal saldo van baten en lasten	(330.123)	(245.000)	(307.907)	(307.461)	446 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	91.460	-	51.743	57.320	5.577 V
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	91.460	-	51.743	57.320	5.577 V
Gerealiseerd resultaat	(238.664)	(245.000)	(256.164)	(250.141)	6.023 V

Lasten

De kosten zijn lager dan begroot, omdat geen externe kosten voor juridisch advies zijn gemaakt. Verder is het budget voor bestuurlijke ondersteuning niet volledig benut.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
-			- Bestuurlijke opdracht	57.320	51.743
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve, dekking kredieten	57.320	51.743	-		
Totaal	57.320	51.743	Totaal	57.320	51.743
Saldo					

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel
Omschrijving programma				
Programma Beheer, onderhoud en exploitatie	27.700	27.700	27.700	27.700
Programma Ontwikkeling	19.000	8.000	19.000	8.000
Algemene dekkingsmiddelen	0		0	
Overhead	0		0	
Totaal	46.700	35.700	46.700	35.700

Onttrekkingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel
Omschrijving programma				
Programma Beheer, onderhoud en exploitatie	168.266		0	
Programma Ontwikkeling	72.037		26.212	
Algemene dekkingsmiddelen	0		0	
Overhead	51.743		57.320	
Totaal	292.046	0	83.532	0

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Staatsbosbeheer van toepassing zijnde regelgeving.

In 2019 is op basis van de afgesloten samenwerkingsovereenkomsten en mandaatregeling, dhr. Thijsen, directeur Staatsbosbeheer, topfunctionaris volgens de WNT. Hij is in loondienst bij Staatsbosbeheer.

De in onderstaande tabellen opgenomen bezoldigingen (kosten) zijn niet als zodanig in rekening gebracht bij het Natuur- en Recreatieschap. De inzet (dienstverlening) valt namelijk onder de samenwerkingsovereenkomst met het Natuur- en Recreatieschap en de hiermee samenhangende kosten zijn conform de begroting 2019 in rekening gebracht bij het Natuur- en Recreatieschap (fixed-price).

Het bezoldigingsmaximum in 2019 is € 194.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1a. Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking:

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 tm 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	190.010
Beloningen betaalbaar op termijn	22.044
<i>Subtotaal</i>	<i>212.054</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totale bezoldiging	212.054
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsregeling
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2019	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 tm 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	197.410
Beloningen betaalbaar op termijn	20.663
<i>Subtotaal</i>	<i>218.073</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
Totale bezoldiging	218.073

Op de bezoldiging van de heer S. Thijsen is het overgangsrecht op basis van artikel 7.3 WNT van toepassing. Daarin is opgenomen dat vanaf 01 januari 2019 een stapsgewijze afbouw zal plaatsvinden tot maximaal 100 % van het bezoldigingsmaximum op 1 januari 2022. Behalve de heer S. Thijsen zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

Bestuurslid	functie(s)	beloning	sociale verzekeringspremies	belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	duur van het dienstverband in het boekjaar (hele jaar = 1)	uitkeringen wegens beëindiging van dienstverband met specificaties dienstverband
dhr. P.J.W. Luijendijk	voorzitter	0	0	0	0	1	0
mw. J.E.T.M. van Dongen	plaatsvervangend voorzitter	0	0	0	0	1	0
dhr. P.W.J. Meij		0	0	0	0	1	0
dhr. L.M. Heezen		0	0	0	0	1	0
dhr. R. Lafleur		0	0	0	0	1	0
dhr. A. Kooijman		0	0	0	0	1	0
dhr. M. Japenga		0	0	0	0	1	0
mw. J. Oelfke- ten Seldam		0	0	0	0	1	0
dhr. J. Scharink		0	0	0	0	1	0
mw. P.J. van Nes-de Man		0	0	0	0	1	0
mw. H.E. Berg		0	0	0	0	1	0
mw. M.P.C. van Ginkel - van Maren		0	0	0	0	1	0
dhr. J. Struik		0	0	0	0	1	0
mw. L. van Utrecht-Schuurman		0	0	0	0	1	0
mw. B.S. Vlasblom-Liezenga		0	0	0	0	1	0
dhr. S. van der Kaaij		0	0	0	0	0,5	0
mw. M. Mes-Lefeber		0	0	0	0	1	0

In de kolom "duur van het dienstverband" is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld.

De genoemde vergoedingen zijn over 2019 zijn nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens van € 194.000.

5.6 Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Onderstaande tabellen geven inzicht in de leden van het Dagelijks Bestuur en de leden van het Algemeen bestuur van het natuur- en recreatieschap IJsselmonde op 31 december 2019.

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Functie
dhr. P.J.W. Luijendijk	Gemeente Barendrecht	Voorzitter
mw. J.E.T.M. van Dongen	Gemeente Zwijndrecht	Plaatsvervangend voorzitter
dhr. R.J. Lafleur	Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	
dhr. P.W.J. Meij	Gemeente Ridderkerk	
Dhr. M. Heezen	Gemeente Albrandswaard	

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
dhr. P.W.J. Luijendijk	Gemeente Barendrecht	-
mw. J.E.T.M. van Dongen	Gemeente Zwijndrecht	-
dhr. R.J. Lafleur	Gemeente H-I Ambacht	-
dhr. P.W.J. Meij	Gemeente Ridderkerk	dhr. M. Japenga
dhr. L.M. Heezen	Gemeente Albrandswaard	mw. M.P.C. van Ginkel - van Maren
mw. P.J. van Nes-de Man	Gemeente Ridderkerk	mw. B.S. Vlasblom-Liezenga
dhr. S. Van der Kaaij	Gemeente Albrandswaard	-
dhr. A. Kooijman	Gemeente Barendrecht	mw. M. Mes-Lefeber
mw. J. Oelfke-ten Seldam	Gemeente H-I Ambacht	dhr. J. Struik
mw. H.E. Berg	Gemeente Zwijndrecht	mw. L. van Utrecht-Schuurman

5.7 Bijlage taakvelden

Verdeling taakvelden	lasten 2019	baten 2019	saldo 2019
0.4 - Overhead	250.141	-	250.141-
0.5 - Treasury	497	-	497-
0.8 - Overige baten en lasten	46.700	83.532	36.832
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.030.279	2.194.076	836.203-
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	1.362.500	1.362.500
Totaaltelling lasten en baten	3.327.617	3.640.108	312.490

Aan het algemeen bestuur van
Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda

T: +31 (0)76 525 00 00
F: +31 (0)76 525 00 50

breda@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde te Schiedam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordeningen van de gemeenschappelijke regeling zelf, zoals vastgelegd in het normenkader rechtmatigheid 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. het overzicht van baten en lasten over 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader rechtmatigheid 2019 dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 20 november 2019 en het controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 33.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoel in artikel 3 Bado.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de bestuurlijke samenvatting, leeswijzer, programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het algemeen en dagelijks bestuur voor de jaarrekening**

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid 2019.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader rechtmatigheid 2019, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen.

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 25 juni 2020
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend,

drs. R. Opendorp RA